

Stg. ZEER GEHEIM
Rubr.ambt.: secr. MR

Aantal pag.: 8
Aantal ex. : 30

MINISTERIELE COMMISSIE VOOR DE
INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

Nr.15600

Ex.nr.

Notulen van de vergadering gehouden op
v 4 juli 1995 in de Trêveszaal
van het Kabinet van de Minister-President,
10.00-11.00 uur

Aanwezig: minister-president Kok en de ministers
Dijkstal, Sorgdrager, Voorhoeve en Zalm.

Voorts zijn aanwezig: mevrouw Plesch
(wnd. SG BiZa) en de heren Barth
(SG/Def), Van Brummen (DGPC/Ju), Van
Eenennaam (plv DGPZ/BZ), Hendriks (Loco
SG/Fin), Kievits (wnd. hfd. BVD), Knapp
(hfd.MID), Merckelbach (Coördinator
I&V/AZ), Meulmeester (Adviseur
Coörd./AZ).

Secretaris: G.L. van den Hil

1a. Secretaris MICIV

De minister-president stelt voor de
heer G.L. van den Hil aan te wijzen als
secretaris van de MICIV.

De commissie kan zich hiermee
verenigen.

1b. Notulen van de vergadering van 24 januari 1995
(nr. 15408)

Ongewijzigd vastgesteld.

2. Cryptoproblematiek

(covernota en beslispuntennota nr. 95G000069/70 d.d. 22-6-1995 en besluitenlijst van de CVIN-plus-vergadering nr. 95G000074 d.d. 3-7-1995, punt 1)

Minister Dijkstal acht het vreemd en onjuist dat Defensie buiten het onderzoek van de Werkgroep Cryptografie is gehouden. Voorts zou hij een nadere gedachtenwisseling wensen over de aansturing van het NBV. De BVD heeft ook belang bij meer inzicht in de activiteiten en bemoeienissen van het NBV en wellicht dient ook V&W hierover te worden geraadpleegd. Een herbezinning op de aansturing en situering van het NBV is gewenst. Tenslotte is het spreker niet duidelijk in hoeverre de hier besproken cryptoproblematiek een relatie heeft met de politieke informatievoorziening zoals aangegeven in het rapport van de Commissie Hermans (BPI). Weliswaar wordt hieraan in de covernota enige aandacht geschonken, echter de zeker aanwezige dwarsverbanden worden niet duidelijk weergegeven.

De minister-president vraagt door wie Defensie buiten het onderzoek is gehouden.

Minister Dijkstal verduidelijkt dat hij informatie mist over de capaciteit in mensen, materieel en financiën van het TIVC.

De minister-president merkt op dat die informatie op verzoek van Defensie zelf niet in de rapportage is opgenomen.

Minister Voorhoeve verklaart hierover gaarne duidelijkheid te willen verschaffen. Defensie is bereid om tegemoet te komen aan vragen om medewerking van andere ministeries op het gebied van cryptografie, maar men moet zich realiseren dat de capaciteit van het TIVC al enige jaren onder druk staat. Tengevolge van de opgelegde bevriezingen van budgetten zijn inmiddels grote achterstanden ontstaan. Spreker geeft verder aan dat de eigen behoefte van Defensie, onder meer door aangegane verplichtingen in Nato-verband, groeiende is zodat de achterstanden slechts toenemen. De eigen behoeften van Defensie zouden extra investeringen bij het TIVC rechtvaardigen, echter hiervoor is geen geld beschikbaar. Defensie is een voorstander van de door het CVIN-plus voorgestelde aanpak. In een proefjaar kunnen de andere diensten kennis nemen van de mogelijkheden van het TIVC en kan ervaring opgedaan worden met

de samenwerking. Naar aanleiding van deze ervaringen kan vervolgens worden vastgesteld wat mogelijk en wenselijk is.

Minister Zalm is van mening dat het onvermijdelijk is om ten aanzien van de door het CVIN-plus voorgestelde samenwerking verdere stappen te zetten. Het hebben en behouden van know-how op dit terrein is van groot belang. Spreker acht het daarom ongewenst dat er bij Defensie op cryptogebied kennis zou zijn die door andere diensten in Nederland niet benut zou kunnen worden. Ten aanzien van het vraagpunt van de financiering stelt spreker zich op het standpunt dat het benodigde geld te vinden zou moeten zijn binnen de begrotingen van de betrokken departementen.

Minister Sorgdrager acht het van belang dat het onderscheid tussen defensieve en offensieve cryptografie aandacht krijgt. De defensieve cryptografie heeft inderdaad raakvlakken met onderdelen van de politieke informatievoorziening, zoals beschreven in het rapport van de Commissie Hermans. Dit onderdeel is echter in dit dossier ondergeschikt aan de hier aan de orde zijnde offensieve cryptografie. Door het gebruik van offensieve methodes is de Nederlandse overheid in staat om boodschappen van de georganiseerde criminaliteit te kraken. Zij is het eens met minister Zalm dat de voorgestelde samenwerking er moet komen. Ook het positieve standpunt van Defensie verheugt spreekster. Nauwere samenwerking zal naar haar mening leiden tot wederzijdse stimulering en bevruchting. Het is noodzakelijk dat voor de operationele aanpak voldoende middelen worden uitgetrokken. Tenslotte merkt spreekster op dat de bij het kraken van cryptografie gebruikte methodes veilig en onomstreden zijn.

De heer Van Eenennaam spreekt namens Buitenlandse Zaken zijn waardering uit voor de positieve attitude van Defensie. De huidige capaciteit van het TIVC levert voor BZ beleidsrelevante informatie op. Indien het tot een samenwerkingsverband komt is het tevens van belang om de belangen van BZ in het oog te houden. Een vermindering van de informatiestroom zou ongewenst zijn.

Minister Dijkstal spreekt zijn teleurstelling uit over het feit dat Defensie geen inzicht verschaft in haar huidige mogelijkheden. Cover- en beslispointennota geven op dit gebied een te beperkte informatie hetgeen de vorming van een afgewogen beeld belemmert. Wel is hij verheugd over de uitgesproken bereidheid tot samenwerking.

De minister-president geeft aan dat de aanpak van massieve criminaliteitsproblemen met een grensoverschrijdend karakter hier aan de orde is. Het zou een blamage zijn indien Nederland onvoldoende zou reageren. De urgentie van de problematiek gebiedt een snelle aanpak en dus een optimale samenwerking tussen de betrokken diensten. Spreker meent dat het kabinet zich kwetsbaar opstelt indien nu geen actie wordt ondernomen. Hij is voorstander van een snel op te starten samenwerking. Verder vraagt hij zich af voor welk ambitieniveau gekozen moet worden. Wat is het argument om te kiezen voor 80% en niet voor 90% ontcijfering. Uiteraard zal dit in het eerste jaar niet haalbaar zijn, maar een keuze voor een hoog ambitieniveau geeft aan dat het kabinet zich wil committeren. Het is echter mogelijk dat de keuze voor een hoger ambitieniveau op praktische financiële bezwaren stuit.

Minister Dijkstal voelt voor de instelling van een samenwerkingsverband op korte termijn. Hij wil echter eerst enige punten onder de aandacht brengen. Het gaat hier om een internationale race waarin door alle participanten veel in geïnvesteerd wordt. Dit noopt de Nederlandse overheid tot extra inspanningen bij de inzet van mensen en materieel. Alhoewel Nederland een relatief kleine deelnemer is beschikken we over hoogwaardige kennis. Investerings hierin zullen naar verwachting goede resultaten afwerpen. Er wordt hier gesproken over interne prioriteitsstellingen bij de vervulling van de Defensietaak en de bestrijding van de zware criminaliteit. Op beide terreinen zijn investeringen noodzakelijk. Het voorgestelde proefjaar kan vele vragen die nu leven over het TIVC oplossen en zal een indicatie geven van het nut van de samenwerking. Spreker schat de kosten van een dergelijk proefjaar ruwweg op circa 9,5 mln en acht dit geen bedrag dat een start van de samenwerking zou mogen belemmeren.

De minister-president vraagt zich af hoe een en ander betaald moet worden.

Minister Zalm geeft aan dat het wellicht mogelijk is dat binnen het actieprogramma Elektronische Snelweg of binnen het ICES-programma geld gevonden kan worden.

De minister-president vult aan dat binnen het ICES-programma sprake is van een, te betreuren, tijdelijke onderuitputting die slechts voor een korte-termijn-oplossing zou kunnen zorgen.

Minister Zalm is van mening dat gezocht

moet worden naar een structurele oplossing. Indien binnen het actieprogramma Elektronische Snelweg geen ruimte gevonden kan worden dan zullen de betrokken departementen, inclusief het ministerie van Financiën, in gelijke mate moeten bijdragen. Spreker acht de aanpak van deze cryptoproblematiek van te groot belang om alsnog af te zien van de voorgenomen samenwerking.

Minister Dijkstal vindt dit een rechtlijnige benadering. Eerst zoeken in bestaande potten en daarna pas besluitvorming door de Ministerraad. Hij zou willen weten in hoeverre de uitkomsten van het rapport van de parlementaire enquêtecommissie, de commissie Van Tra, van invloed zijn op de formulering van criteria voor de exploitatie van cryptogegevens ter terechtzitting.

Minister Sorgdrager antwoordt dat de commissie Van Tra zich onder meer bezig houdt met gehanteerde opsporingsmethodes. Dit betekent dat de commissie voorstellen zal doen omtrent de voorwaarden voor bekendstelling ter terechtzitting van bijzonderheden over de verkrijging van ontsluitende gegevens.

Minister Voorhoeve merkt op dat dit voor Defensie een uitermate gevoelig punt is. Op dit moment zijn kraakactiviteiten van het TIVC voor een deel succesvol omdat de koper van crypto-apparatuur er niet van op de hoogte is dat ontsluiting mogelijk is. Als hierover ter terechtzitting mededelingen worden gedaan zullen deze kraakmogelijkheden in de toekomst wegvallen.

De minister-president wijst erop dat in het voorstel voor samenwerking de CVIN-leden elk een Veto-recht hebben zodat het risico van ongewenste bekendstelling vermeden kan worden.

Minister Dijkstal stelt dat het doel van vervolging, veroordeling van de misdadiger, wel bereikt dient te worden.

Minister Voorhoeve zegt dat ook het voorkomen van terroristische acties een rechtstreeks gevolg kan zijn van het onderscheppen en ontsluiten van gecrypteerde gegevens.

De heer Merckelbach merkt op dat binnen het CVIN al in het proefjaar duidelijkheid zal ontstaan omtrent het functioneren van het samenwerkingsverband in relatie tot het gebruik van het veto-recht.

Minister Dijkstal vraagt of de conclusies van het Beleidsadviescollege voor de Politie Informatievoorziening nu volledig terzijde wordt gesteld of dat er toch nog naar een relatie wordt gezocht.

De heer Barth merkt op dat in de

vergadering van het CVIN-plus uitsluitend is gesproken over de offensieve cryptografie en dat daarbij eventuele raakvlakken met het BPI niet ter sprake zijn gebracht.

De minister-president stelt dat het proefjaar tevens benut kan worden om te onderzoeken of er een samenhang bestaat met de conclusies van de Commissie Hermans.

De heer Meulmeester meldt dat onderzoek heeft uitgewezen dat het geld dat ter beschikking is gesteld voor de aanschaf van apparatuur voor de politie al volledig vergeven is.

Minister Sorgdrager stelt dat de Commissie Hermans zich uitsluitend heeft bezig gehouden met aspecten van defensieve cryptografie, niet met offensieve cryptografie.

De minister-president is van mening dat de vraag of geld al dan niet vergeven is geen argument is om het onderzoek naar financiële raakvlakken te stoppen. Er moet gezocht worden naar de samenhang tussen de conclusies van de Commissie Hermans en de instelling van het samenwerkingsverband.

De commissie stemt in met het voorstel tot instelling, voorshands voor een proefperiode van 1 jaar, van een samenwerkingsverband gericht op de praktische aanpak van de operationele cryptoproblematiek. Bij dit samenwerkingsverband zijn betrokken de ministeries van Binnenlandse Zaken (Binnenlandse Veiligheidsdienst), Defensie (Technisch Informatieverwerkingscentrum en Nationaal Bureau voor Verbindingsbeveiliging) en Justitie (Gerechtigd Laboratorium).

De minister-president stelt voor over te gaan tot de behandeling van de beslispunten.

De commissie gaat, conform beslispunt II.1, ermee akkoord dat de overeenkomst tussen de Staat en Philips Crypto ook in relatie tot de operationele aanpak van de cryptoproblematiek geëvalueerd zal worden. Het CVIN zal bij deze evaluatie, die eind 1995 dient aan te vangen en medio 1996 moet zijn afgerond, worden betrokken.

Minister Dijkstal merkt bij beslispunt II.2 op dat de daarin genoemde punten 3 en 4 niet eenvoudig te realiseren zullen zijn en dat ook Verkeer en Waterstaat hierin een rol zal willen spelen.

De heer Van Brummen bevestigt dat V&W betrokken is bij het wetgevingstraject middels het "Project Aftappen Telecommunicatie".

De Commissie stemt in met de stelling dat het treffen van wettelijke maatregelen in het kader van offensieve cryptoproblematiek noodzakelijk is. Bij de voorbereiding daarvan door een werkgroep onder leiding van Justitie zal

ook Verkeer en Waterstaat betrokken worden.

De Commissie stemt, conform beslispunt II.3, ermee in dat het CVIN voorshands en uiteraard onder ministeriële verantwoordelijkheid beslissingsbevoegd is ten aanzien van meningsverschillen over de exploitatie ter terechtzitting van gedecrypteerde gegevens, zolang voor deze beoordeling geen objectieve criteria zijn overeengekomen. Elk hierbij betrokken CVIN-lid kan een veto uitspreken tegen exploitatie ter terechtzitting van gedecrypteerde gegevens.

De minister-president vraagt zich bij de behandeling van beslispunt II.4 af hoe het uit te geven bedrag zich verhoudt tot de slagkracht van het samenwerkingsverband.

Minister Sorgdrager is van mening dat in de aanvangsfase gestreefd moet worden naar een ambitieniveau van 80% ontcijfering en dat gaandeweg wellicht op 90% gekoerst moet worden.

De minister-president is van mening dat in ieder geval moet worden uitgegaan van een ambitieniveau van tenminste 80%.

De heer Merckelbach merkt op dat dergelijke ambitieniveau's in het proefjaar niet bereikt zullen kunnen worden.

De minister-president heeft hier begrip voor.

Minister Dijkstal vindt dat er heldere voorstellen moeten komen ten aanzien van de organisatie van het samenwerkingsverband.

De minister-president komt terug op de financiering van het project. Uitgangspunt behoort te zijn dat na de aanloopfase het samenwerkingsverband wordt voortgezet. Dit betekent een structurele financieringsbehoefte. Spreker constateert dat sprake is van intensivering van bestaande activiteiten en dat het derhalve logisch is om te zoeken naar financiering binnen de departementsbegrotingen.

Minister Zalm deelt mee dat Financiën bereidt is om in haar eigen begroting voor het samenwerkingsverband geld vrij te maken. Tenslotte is de FIOD ook belanghebbende.

De minister-president stelt, na een korte discussie, de volgende conclusies voor:

De MICIV is van oordeel dat voor het voorgestelde samenwerkingsverband adequate financiële voorzieningen dienen te worden getroffen. De minister van Financiën zal tijdens de aanstaande begrotingsbesprekingen in het kabinet een financieringsvoorstel doen.

Het samenwerkingsverband zal in eerste instantie voor een proefperiode van een jaar van

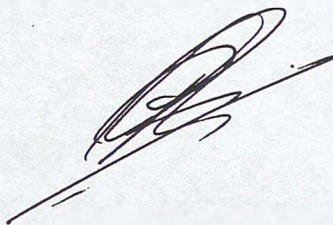
start zal gaan, met ingang van 1 januari 1996. In het midden van deze proefperiode zal het CVIN het samenwerkingsverband nader evalueren, opdat de MICIV medio 1996 een besluit over de voortzetting van het samenwerkingsverband kan nemen. Ook de belangen van Buitenlandse Zaken zullen in deze evaluatie worden meegenomen.

Uitgangspunt is dat het samenwerkingsverband zal uitmonden in een structureel samenwerkingsverband dat zich zal richten op het bereiken van een ambitieniveau van tenminste 80% ontcijfering.

De aansturing en de organisatiestructuur van het samenwerkingsverband nader zal worden uitgewerkt door het CVIN, dat tevens wordt belast met het opstarten van het samenwerkingsverband. De samenwerking zal uiterlijk 1 januari 1996 van start gaan. Daarop vooruitlopend treffen TIVC, NBV en GL de nodige voorbereidingen.

De commissie kan zich hiermee verenigen en stemt tenslotte ermee in dat, conform beslispunt II.5, HMID, HBVD en DGPC elkaar informeren over voorgenomen en bestaande samenwerking van hun diensten met bevriende buitenlandse diensten.

De Secretaris,

Me/vdh/kvs
6 juli 1995

Aldus vastgesteld
in de vergadering
van 16 februari 1996,
De Minister-President,

